

UJ

KELET

Keren Hajjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
BERLIN W. 18.
Sachsenische Str. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Parlament

Nincs nagyon nyitott helyütt foglal-
kozni a román kamarával, a legszívesebben
belfőről, benn a parlamentben mondanánk el
a kritikánkat. De erre még mód nem adatott
nekünk, a téma pedig itt gubbaszt állandóan
a papírosan, vagy ott ül a titulatárónk peremén
és felszólalunk. A toll nem tudja elkerülni,
múszáj foglalozni vele. És múszájai is úgy
múszáj, hogy lehetetlen nem szatírát írni róla.
Mert nem lényegtelen ügyről van szó, hanem
magáról a lényegről, az ország életéről vagy
pusztító lényegről, amely az én ügyem, a te
ügyed, sokmilliónyi mindannyiunk ügye. Ha
igaz volna, hogy minden országnak olyan par-
lamentje van, mint amelyet megerdemel, ennek
szó szerint nagyon gyenge érdemei lennének.
Mi kétségbe vonjuk az időnk igazságát: sok-
kal többre becsüljük ezt az országot, sem hogy
ne hinnénk róla, hogy ennél a parlamentnél
jól jár jobbat érdemel. Kétségtelen, hogy
Románia fiatal parlamentáris élete még nem
olyan érett, mint a nyugati parlamentáris.
Nem is lehet még. De már jelentkeznie kellene
az érésnek, már látnunk kellene az ered-
ménytől megnevezett gyümölcsöt, az ered-
mény és nem ez a fanyar, amely grimaszra
ferdíti mindazokat az arcát, akik próbálják
megízlelni. Ebben a bukaresti parlamentben
napról napra utána kinosnál kinosabb személyeskedő
viták, vádak és jelenetek töltik ki a napirend
nagy részét. Amikor nemesebb dolgokról kellene
tárgyalni, amikor fontos kérdések tétnek
szóvá, a képviselők a maguk tülekedésével és
tolakodásával elnyomják, agyonbonyolítják és
elharmályosítják a mindnyájunk ügyeit.

Neha ez az egész parlament úgy fest,
mint konkurens üzletek és vállalkozások expo-
nenseinek egymással való tusakodása és herce-
hurcája. Hiszen vannak ott kitűnő emberek,
jószándékú honatyák és becsületos porifikáto-
rok is, de mintha a tömeg sodrában elmerül-
nének: van nap, amikor észre sem lehet
őket venni. Itt van ez a resicai ügy. Az
állam egyik legfontosabb üzemeről volna szó
és egy nagy és fontos kérdésről: naciona-
lizálják-e az ottani vasműveket vagy sem. Min-
denütt a legtermészetesebb az volna, hogy a
képviselők egyetlenegy szempontból ítéljék
meg az ügyet: hasznos-e a nacionalizálás vagy
sem. Mi történik ezzel szemben? A hasznos
nem-hasznos saját külön szempontjukból mér-
legelik. A liberális képviselők vad rohamot
intéznek a kormány ellen, mondván, hogy a
resicai részvények nagy részét az Averescu-
párti bankok közt osztották szét, — mégis csak
hallatlan, hogy a liberálisok bankja semmit-
sem kapott. Erre Averescu, aki mindent tud,
azonnal cáfol. Nem igaz, hogy a részvények
a bankok kezében vannak, mert pontosan
nyolcvanhat képviselő rendelkezik a kitűnő
értékpapírokkal. Kiabálás, lármá, verekedés
és heves szemrehányások, hogy az említett
részvénytulajdonosok egytől-egyig kormánypár-
tiak. Egy képviselő megver egy volt minisztert
és azzal okolja meg ezt a súlyos argumentációt,
hogy a miniszter lényeztetette a képviselőket,
hogy vásároljanak részvényeket és a végén
semmi sem kaptak a haszonból. Közben egy kis
szabálytalanság történik a szavazó urnáknál is,
szóval megszámol kétszázharminc szavatot,
holott csak százötvenöt képviselő szavazott.

Mialatt ez történik a képviselőházban, a
szénátusban a vagyonadót támadják. Bolseviz-
mus, kiáltás a szenátorok. Felel Titulescu és
védi magát. Csak az összeharcsolt vagyonok

adókívóit magasak, de uraim, miközük önök-
nek az ilyen vagyonok? A miniszter szavait
itt tapsvihar fogadja, amiből az következik,
hogy valami nagyon találós mondat. Ez onnan
is kiderül, hogy a liberálisokról szólván, még
ezt mondta a miniszter. „Én nem szoktam
támadni, de ha engem támadnak, bebizonyítom,
hogy így is tudok.” Ujabb viharos taps és él-
jenzés. Soájdig ez a pénzügyminiszter, akár
maga Averescu, aki egy-egy ellenzéki képviselőt

azzal szokott letorkolni, hogy tud róla egyet-
mást. De hát az isten szerelmére, ha Titulescu
is, Averescu is, tudja a politikusok titkait, ha
ugy a veséjükbe látnak és ha ők maguk tiszták,
amihogy feltételezzük róluk, hogy igen, miért
nem állanak a Jorgák és a Lupuk mellé, amikor
purifikálni kell. Ha más is a politikai koncep-
tusuk, egyben csak egyet akarhatnak: hogy ez
az ország, ha kell egy és más politikus könyör-
telen eltírása árán is, boldoguljon.

Dagad a Resica-botrány

Taslaoanun nem engedték beszélni —
A vagyonadót a szenátus is elfogadta

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, július 14. A kamara mai ülés-
sén folytatódott a Resica-botrány. Az ellenzéki
képviselők, hogy elejét vegyék a minden oldalról
jövő gyanúsításoknak, követelték azon képi-
selők neveinek felolvasását, akik a Resica-rész-
vényekből kaptak. A kormány természetesen
nem tett eleget a követelésnek. Taslaoanu, aki-
nek minisztersége alatt történt ez a furcsa
sáfarkodás a resicai értékekkel, fel akart szó-
lálni, de az ellenzék nem engedte szöhozzjutni.

Az elfajult parlamenti viszonyokra igen
jellemző az a jelenség is, amelyet a mai ülés-
sén egyik képviselő tett arról, hogy egy paraszt-
párti képviselő a parlamentből hazamenet az
után megpofozta. A pofonkódó képviselő tiltá-
kozott a felelősségrevonás ellen, miután nem
a parlament épületén belül adta a pofont. Az
ügy felett ezzel napirendre is tértek. A botrá-
nyok sorozatán kívül érdemleges dolgot a
kamara nem cselekedett. Tudósításunkat itt
adjuk:

Pofonkódás a parlamenten kívül.

Az ülés megnyitása után Stănescu képviselő
kér szót és elmondja, hogy tegnap, midőn a kamara
ülésétől hazatérő tartott, Vasiescu parasztpárti képi-
selő az utcán megtámadta és pofonütötte. Kéri a
kamarát, vonja felelőségre az ellenzék vezetőit, akik
azzal, hogy az ellenzéki képviselőket a zavarok elő-
idézésére kitanították, a kamara tekintélyét aláássák
és üléseit zavarják. Vasiescu beismeri, hogy pofon-
vágta Stănescut, de ezt a kamarán kívül tette és
őt ezért a kamarában felelőségre nem vonhatják.
Gúnyosan Stănescu felé mondja: „Pereljen be,
avagy küldje ki segédjeit kolléga ur!” Jorga és Maniu
tiltakozik Stănescu kijelentései ellen s követelik,
vona vissza kijelentéseit.

Kik kaptak a Resica-részvényekből?

Madgearu Virgil kéri, hogy folytassák a resicai
törvényjavaslat vitáját. Averescu miniszterelnök
kifejti, hogy a kormány is óhajtja a resicai kérdés
megvitatását, ezért a pénzügyi vitát halasszák a jövő
ülésre.

Rascanu Victor több képviselő aláírásával ja-
vaslatot nyújt be, amelyben indítványozza, hogy
mindazok a képviselők, akiknek resicai részvények
vannak, ne vehessenek részt a vitában és ne sza-
vazhassanak a törvényjavaslat felett.

Pop Csicsó beszél és cáfolja Otetelesanu állí-
tását. Maniu és Vajda kaptak volna resicai rész-
vényeket. Kéri a miniszterelnököt, olvassa fel azoknak
a képviselőknél listáját, akik részvényeket kaptak,
nehogy egyenként keljen a képviselőknél tiltá-
kozások.

Dr. Ghilean Livius kormánypárti képviselő
ugyancsak követeli a nevek felolvasását, mert szük-
séges, hogy a román nép tudomást szerezzen arról,
hogyan használják ki a képviselők a konjunkturát.
Marasescu közbeszól és kéri, hogy a resicai rész-
vényítaság vezérigazgatóját Feithot, aki jelen van
a kamarában, távolítsák el. Feith eltavozik. Ghilean
folytatja beszédét és rámutat azokra a károokra,
amelyeket ez államban okoztak a resicai művekkel.
Vádolja Feithot, aki Taslaoanu segítségével, miután
miniszter korában őt is fizette, a resicai műveket
a magyar kormány kezére akarta átadni. De fia

kéri, büntessék meg azt a képviselőt, aki Feithot a
kamarába behozta.

Madgearu beszéde után Taslaoanu volt keres-
kedelmi miniszter emelkedik szólásra, akit az ellen-
zék nagy lármával fogad. Kifejti, hogy a Vajda-
kormány adta meg a felhatalmazást a resicai rész-
vényítaságnak a működésre. Ő nagy előnyöket
szerzett az államnak, mert a hunyadi vasművek az
új alakulás folytán akcióképtelenek voltak és ezért
kellott a resicai műveket bekebelezni.

Ujból nagy lármá keletkezett, elnök többeket
rendreutasít, majd Valeanu és Buzdugant a fegyelmi
bizottság elé utalja.

Miután a zaj már félfőrája tart, Averescu oda-
szól az ellenzékhez: Ne higgyétek, hogy megféleml-
litelek bennünket. Itt maradunk akár éjfélig is.

Taslaoanu megkísérli, hogy tovább beszéljen,
nem lehet azonban hallani semmit. A karzati kö-
zönség még növeli a botrányt, az elnök végül is
bezárja az ülést.

A szenátus megsavasta a vagyonadót

Aszenátus ülésének pénzügyi vitája során Titu-
lescu elfogadta azt a módosítást, hogy mindazoknak,
akiknek nincsen 4 igásmarhájuk, más négy marha
alól adjanak adómentességet. A 8-17. szakaszok
megszavazása után a 18. paragrafus került sorra,
amely szerint, ha az adóköteles életmódja arra vall,
hogy bevallott jövedelme nem felel meg a valóság-
nak, úgy az életmód alapján is megállapítható a
vagyon. Miután többen aggályukat fejezték ki e
pontos szemben, Titulescu kijelentette, hogy becsü-
letes emberek ellen ezt úgy sem alkalmazták és
morális célokat szolgál. Erre a szakaszt megszavaz-
ták. A 19. §-nál elfogadták azt a módosítást, hogy
a miniszterek és volt miniszterek szintén igazolni
tartoznak vagyonuk eredetét, akárcsak a köztiszt-
viselők és szabadfoglalkozásúak. A 23. szakasznál
megszavazták Dumitrescu-Bumbesti indítványát,
mely szerint a 100.000 leien aluli tőkével bíró szövet-
kezetek adóját 8 százalékról 6 százalékra szállítják
le, a 33. szakasznál pedig azt, hogy a járadékköt-
vényeket névértékük alapján adóztatják meg. A 38.
szakaszt azzal a módosítással fogadták el, hogy az
egyes államok megegyeztek egymással, hogy mind-
azokat az idegen állampolgárokat, akik vagyonukat
átcsempöszték a határon, kölcsönösen egymásnak
bejelentik. A büntetés ezek egész vagyonuknak el-
kobzása.

Miután még a hátralevő szakaszokat is meg-
szavazták, elnök az egész törvényjavaslatot szavazás
alá bocsátja, amelyet a szenátus 79 szavazattal 12
ellen megszavazott.

Sentesítették az agrártörvényt

Bukaresti távirat szerint a király ma aláírta a
kamara és a szenátus által már elfogadott agrár-
javaslatot. Az erdélyi agrárreform szombaton kerül
a kamara elé. A javaslat változást szenvedett, mert
Averescu elfogadta az ellenzéki képviselőknek mó-
dosító javaslatát a kisajátításra és a kisajátítási
árakra vonatkozólag. Az erdélyi kisajátítással eredeti
terv szerint a clujai Agrár-bankot bízták meg. Most
azonban az Agrár-banktól a koncessziót megvonták.

Szokolow beszámolója

A Nagy Végrehajtó Bizottság ülése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Prága, július 12. A Nagy Végrehajtó Bizottság e hó tizedikén tartotta meg a szabadkőmives páholy dísztermében első ülését. A megnyitáskor a bizottság negyven tagja volt jelen, közöttük Szokolow, Usiskin, Rupin és Lichtheim. Weizmann elkésett, de másnap már Prágában volt, Jabotinsky és Cowen is jelentették megérkezésüket, úgy hogy dr. Eder kivételével, aki most Palesztinában tartózkodik, a bizottság teljes számban együtt van. Palesztinából Scheinkin és Bogracow érkeztek meg, akik nem tagjai ugyan a bizottságnak, de annak ülésein részt fognak venni.

Az ülést Warburg tanár, alelnök nyitotta meg, kimentette Lord Roitschild elnököt, aki fontos elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg. Az üdvözlő táviratok felolvasása után Szokolow héber nyelven megindító gyászbeszédében emlékezett meg a palesztinai eseményekről. Majd az elhalt liverpooli Rabinovits rabbit parentálta el. Kifejtette, hogy a Végrehajtó Bizottság a kongresszus előkészítésével fog foglalkozni és legfőbb feladatának egy új szervezkedési forma megteremtését tüzi ki, miközben vizsgálat tárgyává teszi, vajjon ilyen nagyszámú végrehajtó bizottság biztosítani tudja-e a munka zavartalanitását. Warburg tanár beszéde során kitért a személyi változásokra, amelyek a Nagy Intéző Bizottság kebelében az év folyamán végbe mentek.

A napirendhez elsőnek Szokolow kért szót. Lichtheim javasolja, hogy a délutáni ülésen tárgyalják le a kongresszusi előkészületek technikai kérdéseit. Az elnök Lichtheim indítványát elfogadása után Szokolownak adja szót, aki a palesztinai helyzetről politikai jelentést terjeszt elő. Kifejti az okokat, amelyek a Nagy Intéző Bizottságot arra késztették, hogy Palesztinába küldje. Miután Párisban alaposan tanulmányozta Palesztina határkérdéseit, a francia kormány több tagjával érintkezett. Közben Churchill gyarmatiügyi miniszter személyesen utazott Palesztinába s minthogy Weizmann akkoriban utban volt Amerika felé, ő — Szokolow — indult Palesztinába. A szónok részletesen ismerteti a tárgyalások anyagát, amelyet Churchill és Sir Herbert Samuel kormányzóval egyetemben megtárgyalt. Legjobb tárgyalási anyagot a milícia felállítására és a kelet-jordáni kérdés adott.

A szónok aztán a jaffai eseményekről tájékoztatja a bizottságot és kifejti, hogy már ez események előtt is felismerte a palesztinai

arab kérdés fontosságát és meggyőződött róla, hogy e kérdést, noha a jelen pillanatban nagyon súlyosnak mutatkozik, meg lehet oldani. Minthogy az arab kérdés a problémák egész komplexumát tartalmazza, meg kell oldani esetleg súlyos áldozatok árán is.

A délutáni ülésen Szokolow folytatja jelentését. Elsősorban ismerteti a cionista szervezet tárgyalásait a palesztinai kormányval és megindokolja a chalucok bevándorlásának időleges felfüggesztését. Közben megmagyarázza a kormányzó magatartását és óva inti a bizottságot attól, hogy egyoldalúan vagy felületes módon gyakoroljanak kritikát személyekről. Sir Herbert Samuel alaposan ismeri a cionista szervezet követeléseit és kívánságait, de neki bizonyos meghatározott politikai szempontok szerint kell cselekednie. Mi — ugymond — a szónok — utóbbi időben éles bírálat alá vettük működését, mégis meg kell értenünk, hogy program és egyén között különbség van. A jelentés további során Szokolow a jaffai események vizsgálatáról és az igazságszolgálat magatartásáról beszélt. Az igazságszolgálat összetétele olyan, hogy példás büntetésről való kívánságaink egyelőre akadályokba ütköznek.

— Visszautazásom után — mondotta Szokolow — Párisban közbenjártam, azonfelül a népszövetségél is jelentést tettem a palesztinai helyzetről. Londonban vezetőszemélyiségekkel tárgyaltam és az a benyomásom, hogy illetékes tényezők tisztában vannak a helyzettel és készséggel hajlandók ügyünket ezentul is pártfogolni. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a probléma megoldása a munkában rejlik, a munkában és a munka eredményeiben. A mai problémák legfontosabbika: munkalehetőségek teremtése Palesztinában.

Szokolownak négyórás referátuma után Lichtheim tett jelentést a kongresszus előkészületeiről. Ugyancsak ő terjeszti a bizottság elé a kongresszuson előterjesztendő új szervezeti szabályzatot.

Jugoszlávia a karinthiai népszavazás revízióját kéri

Róma, július 13. (Dámián) A jugoszláv kormány jegyzékét intézett a szövetségesekhez, amelyben kéri, hogy vegyék revízió alá a karinthiai népszavazást. Az osztrák sajtó tiltakozik Jugoszláviának a karinthiai népszavazás ügyében a szövetségesekhez intézett jegyzéke ellen. A jugoszláv jegyzékkel kapcsolatban Briand miniszterelnök ma magához kérte Ausztria meghatalmazott miniszterét, akivel beható tanácskozást folytatott.

Franciaország elégedetlen a háborús bűnösök ítéleteivel

Lipcsében tüntettek a francia delegátusok ellen — Visszahívják a francia bírósági képviselőket — Retorziók várhatók

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, július 12. A háborús bűnösök felett ítélező lipcsei bíróság enyhe ítéletei nagy felháborodást keltettek Franciaországban. A „Matin” írja: Stenger hadibüncös német tábornok felmentése a német bíróság által arról győzte meg a francia kormányt, hogy a francia bíróság, amelynek feladata volt a bíróság tárgyalásait figyelemmel kísérni, teljesen felesleges, sőt nevétséges. Ezért Briand miniszterelnök táviratilag utasította a francia képviselőket, hogy azonnal térjenek vissza Párisba. Együttal felkérte Briand a londoni és brüsszeli kabinetet is, hogy ne küldjenek Lipcsébe jogi szakértőket.

A „Petit Parisien” vezércikkben foglalkozott a lipcsei birodalmi törvényszékkel és többek között ezt mondja:

— A francia kormány tiltakozni fog és ennek befolyása lesz a szankciókra is. A gazdasági szankciókat, amelyek Németország munkáját megnehezítik, megszüntették ugyan, de azok után, amik Lipcsében történtek, nem tételvezető fel, hogy Duisburgot, Ruhrortot és Düsseldorfot is kiűritik. Franciaország nem mond ugyan le a Németországgal való gazdasági együttműködésről, viszont azonban egyetlenegy garanciát sem veszíthet el.

A lipcsei hadibűnperek tárgyalására kiküldött francia képviselők ellen az utcákon a polgárok tömege szidalmakkal demonstrált. A külügyminiszteriumnak Lipcsében időző képviselője a francia delegáció elnöke előtt azonnal sajnálkozásának adott kifejezést az események felett. A szász rendőrhivatal megindította a vizsgálatot és gondoskodni fog a francia kormány képviselőinek védelméről.

Mint Lipcséből újabban jelentik, a birodalmi törvényszék felmentette Schack és Gruska tábornokokat is. A költségeket az állam vállalta. Az angol delegáció távozásáról egyelőre nincs szó. A belga király értesítette a francia kormányt, hogy a lipcsei birodalmi törvényszékhez beküldött iratokat visszakéri. A legfelső tanács a lipcsei dologgal legközelebbi ülésen foglalkozik. Berlinben a birodalmi kancellár elnökletével minisztertanács volt a francia képviselőknél Lipcséből való visszahívása miatt.

Támár

— Kis regény —

Írta: Giszkalay János (10)

És Rubén magosra emelte két karját. A dobok, cimbalmok, sípok és fuvolák sivalkodó zenéje egyszerre elhallgatott és a náznép megtorpant az út közepén. Ebben a pillanatban szétnyitott a sátor széles bejárata és a küszöbön ott állott, mint valami magosba törő keretben, leomló hóféhér szakállal, egy óriási aggyán, a csulád hatalmas feje, Jákob, a sátorlakó fejedelem. Magos egyenes alakját egyszerű fehér burnusz fődte, csak a két szélén volt három-három világoskék színű csik belészöve. Amióta Ráchel meghalt, senki se látta a fejedelmet díszesebb ruhában.

Jákob, a sátorlakó fejedelem üdvözölve látta ki két karját a náznép felé és hangja messzi csengett a sátorok között.

— Áldottak azok, akik jönnek isten nevében.

Az emberek néma tisztelettel hajtották meg fejüket, két kezüket mellükön keresztbe rakták, aztán jobbikkal megérintették szívük helyét, szájukat és homlokukat.

— Áldás és béke az itthon levőnek, — adta vissza a köszöntést száz és száz torok.

Ó, an a tépelődő, kézenfogta menyasszonyát és belepett vele a sátorba. Arca halovány volt és agondolkozó, ivelt szép száján valami szomorú mosoly játszott, de me even előre nézett és szemét nem emelte menyasszonyára. A

testvérek, a rokonasszonyok, a nási vendégek és a zeneszerszámok utánok tódultak. Rubén odafurakodott Judához.

Juda épen parancsot osztott.

— Vigyázókat állítsatok a tábor szélére, — mondotta a fiatal Abidának — és aki utas, avagy országjáró vándor erre vetődik, mind az én vendégem és a sátorba hozzátok, ha barát, ha ellenség. Hogy megemlegessék Kánaán lakói a napot, mikor nási ünnepet ülnek Jiszraélapám törzsében.

Rubén megérintette Juda vállát.

— Mi történt, — kérdezte röviden, mivel-hogy tisztje a sátorba szólította.

— Majd később, — válaszolt Juda. — Minden rendben van.

— És Simeon? — kérdezte újra Rubén. — Ő is itt lesz, — mondotta Lévi, — kergeti Chacór embereit.

És Juda még hozzátette: — Majd később Rubén.

Aztán újra odafordult Abidához, aki még további parancsokra várt.

— Vigyázókat kiállítani, — mondotta megégyezve a fiatal legénynek, — és minden vándor avagy utas, koldus vagy fejedelem, kékbibor ruhájú avagy rongyokba öltözött, az én vendégem ő. Hogy megemlegessék Kánaán lakói a napot, mikor az Ebréus Juda nási ünnepet ül a fiának.

A nap épen akkor bukott le vérvörösen a látóhatár veremén.

Hatodik fejezet

Puha kecskeszörpárnákon, tarka szőnyegekben, alacsony heverő ágyakon, ott ültek, fekdtek, heverték vidám elfáradással körben, a sátorfal tövében és a sürgő-forgó cselédek, fiatal lányok, gyorslábú, biztatás nélkül igyekvő legények, jókedvűen hozták, kínálták a húst, a finom kalácsot, a sok drága gyümölcsöt és nehéz teli korsókból az illatos bort. A sátor közepe türesen maradt, valóságos térség, táncos leányok és ékesen szóló dalmondók részese, akik nógató biztatásra ki-kiperdültek a középre, vagy magukkal húzták fölópárnájukat, hogy táncban és hárfapengéssel kísért dalokban zengjék a menyasszony és a szerelem dicsőretét. Magos puha kereveten, félig elterülve ült a menyasszony, arcát már nem takarta fehér fátyol, — és előtte alacsonyban, lábát maga alá szedve, elmerengő némaságban pihent Óán, a sápadtarcu vőlegény. A testvérek, a rokonasszonyok körül-körül a sátorban a vendégnépek között helyezkedtek el és Jákob is, a sátorlakó fejedelem, csak megáldotta, megcsókolta unokáit, aztán visszavonult. Juda és Alith, az örömszülők még legközelebb ültek a jegyesspárhoz, hogy szemmel, szájjal segítségükre lehessenek a vendéglátás nehéz tisztjében, — de ők is eléggé messzire voltak tőlük, amint az illendőség azt meg is kívánta. Hadd érezzék a fiatalok, hogy mostan már a maguk urai és jóügyeikkel törődjenek a maguk házanak vendégeivel.

Kemal Pasa az ázsiai török köztársaság elnöke

Konstantinápoly semleges terület — A görög offenzíva sikere
— Az antant a bolgár tervek ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, július 13. A francia kormány legutóbbi jegyzékkel fordult az angol kormányhoz; azt javasolta, hogy Konstantinápolyt környékével és a tengerszorosokkal együtt semlegesítsék. Az angol kormány ehhez a javaslatához hozzájárult, mert ez nem ellenkezik az angol felfogással és érdekekkel. Konstantinápoly eddig is semleges város volt, a szövetségesek felügyelete alatt, a francia javaslat a semlegességi fogalmat a legzélesebb értelemben terjeszti ki és azt kívánja, hogy ez a terület a görög-török konfliktusban se hadi események színtere, se bázis, akár az egyik harcoló fél, akár a másik harcoló fél támadásaihoz ne lehessen. A semlegesség ilyen értelmezése mellett a Márványtengeren tartózkodó

görög hajóknak el kell hagyniuk

az egész semleges zónát.

Egy konstantinápolyi távirat nagyjelentőségű hírt közöl. A távirat szerint Kemal pasát kikiáltották az ázsiai török köztársaság elnökévé. Hetekkel ezelőtt jöttek hírek arról, hogy Afganisztán, Georgia és Angora blokkba tömörültek. Ennek az államblokknak patronusa Szovjetország. Ha tehát Kemal pasát tényleg az ázsiai török köztársaság elnökévé választották meg, ez annyit jelent, hogy ennek

az új államalakulatnak az élére került Kemal pasa.

Angorában ma katonatanács volt, amelyen a további teendőket beszélték meg. A katonatanácsban résztvettek a kemalista csapatok valamennyi tábornokai.

A görög csapatok vasárnap délelőtt általános offenzívát kezdtek. Az offenzívát négy helyről indították meg: Brusszánál, Adrianonál, Usaknál és Kutahianál. Az offenzíva megindítása óta a görög csapatok a front több részén körülbelül hetven kilométernyire törtek előre. Brusszától nyugatra a görögök megtámadták az Izmidnél elszórt török csapatokat. A timalisták a támadást visszaverték. Az általános offenzíva megindítása előtt Gunarisz miniszterelnök Szmirnából Athénbe utazott. A miniszterelnöknek Athénbe való megérkezése után minisztertanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy

péntekre összehívják a nemzetgyűlést.

Sátorcölöpökről szurkos fáklyák lobogva árasztották a füstös vörös fényt és lobogó világokban a körülülők olyanoknak látszottak, mint ha a hus mindig mozogna az arcukon. Már csak a boroskancsók jártak és az asszonynepek előtt hűsítő gyümölcscsel teli kosarak, füge és datolya, de savanyu ízű, éretlenre válogatott narancsok is, mivelhogy a nagy melegben inkább bivanták a gyöngy savanyúságot, semmint a nagyon is édes pirosbőlűket. A sátor közepén, fáklyák fényében ott járt magányos táncát Anahibáma, az idumeus lány, aki Edómnak, a Jákob bátyjának családjából való volt, mivelhogy Edóm is vendégkövetséget küldött a názi ünnepségre a tisztesség kedvéért. Feje fölött megmecsörgette a kicsiny kerek dobát, megfordultában leröpült válláról a tarka lepedőruha és kétágu fuvolák halk muzsikájára úgy ringott fiatal leánytete meztelen szépségében, mint a tengervíz sima hullámzása a hunyó nap fényében. A fáklyák vörös világa éles árnyakkal emelte ki testének minden vonalát és a férfiak néma komolysággal nézték, mivelhogy egyetlen volt előttük és utálatos bűn, a testek szépségében mást is látni mint szépséget.

— Hajrá! — döngött a fuvolák áhítatos zsongásába Jüda, mivelhogy vad lelke nagyon is csöndesnek érezte az ünnepet. — Szavak dicsérik a menyasszonyt, — kiáltotta haragvó jókedvében; — és Anahibáma a táncos idumeus lány mosolyogva engedett neki helyet. Jüda pedig szépívű egyiptomi hárfát szorított vállá-

A szövetséges kormányok Jugoszláviával egyetértésben kollektív jegyzéket intéztek a bolgár kormányhoz, amelyben óva intik attól, hogy megszegje a neuleyi békeszerződést. E jegyzék háttérre, hogy a bolgár kormány tárgyalásokat indított a török nacionalista kormányval, amellyel megállapodott abban, ha Bulgária megtámadja Görögországot és ezzel támogatja a török nacionalisták harcát, a katonai támogatásért Kemalkormányja elismeri Bulgáriának Tráciára vonatkozó jogát. A szövetségesek jegyzéke elhamarkodott lépéstől inti Bulgáriát, mert Bulgária háboruja Görögországgal, felborítja az egész balkáni helyzetet és beavatkozásra kényszeríti Jugoszláviát, esetleg Romániát is.

Felszabadul a sétatér

Egy hónapra előre le van foglalva
— Többé semilyen célra nem adják

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár területén az egyetlen hely, ahol egy kis jó levegőt szívhatsz ember, a sétatér. Szabad napon, szombat délután és vasárnap szívesen keresi fel a heti robotolásban elcsigázott városi embert. Most egymásután többször az a kellemetlen meglepetés érte a közönséget, hogy nem veheti igénybe a sétateret, ha meg nem adóztatja magát. Különböző jótékony és társadalmi egyesületek ugyszólván minden szombaton és vasárnap elzárták a sétateret.

Nagyon szép és nemes dolog a jótékonykodás, de a városnál is úgy találják már, hogy pihenő napon mégsem lehet a közönség elől elzárni a sétateret.

Egyelőre aug. 14-ig minden szombatra és vasárnapra le van foglalva a sétatér s ezzel a sorozattal vége is van a friss levegő rendszeressé vált megadóztatásának.

Kolozsváron csupán egy filantropikus egyesület van, amely évtizedek óta megkapja egyszer évente a sétateret. Mikor aztán a többi ilyen vagy hasonló célú egyesület elkérte a várostól a sétateret, a tanács nem utasíthatta vissza a kérést, mert mindig arra az egyesületre hivatkoztak, amely tradicionális alapon kapja a sétateret. Így állott elő a helyzet, hogy a közönség ugyszólván kiszorult a sétaterről. Több oldalról érkezett panasz és a belátás hatása alatt a tanács elhatározta, hogy a sétatert ezentúl semmiféle egyesületnek nem engedi át

nak és kemény ujjai alatt ujjongva viharzottak föl a zengő hurok.

— Avagy én tanítam-e asszonydicsérni a magam fiamat? És Jüda, gögös jókedvében, villogó szemekkel mérte vége a sátor magassát, kemény fejét fölvetette, ujjai belébe csaptak a jajgató hurokba és szájáról ringató széles hullámokban ömlött a rögtönzött dal:

Ime, hogy szép vagy én kedvesem, ime, hogy két galamb a te két szemed a fátyolod mögött, hajad olyan mint a fekete kecskenyáj mely terelve ereszkedik alá a Gileád hegyéről.

fehér bárányok sora a te fogaid, fehér bárányok, akik föl szállnak a fordítás után és ikreket ellőn erősek mindannyian, és nincsen közöttük elvetélt.

Milyen szép vagy és milyen kedves, te kedves, oh kedves, Ime, hogy ilyennek mondalak én téged: hasonlatos a te alakod a pálmafához és melleid a pálmák datolyája.

Szeretnék föl szállni a pálmafára, hogy megfoghatnám az én datolyámat, hogy lennének a te melleid szőlők fürtjei nékem és lehelleled illata, valamint az almák illata.

(Folytatjuk.)

A kolozsvári ortodox hitközség szakadása a városi tanács előtt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Ismeretes, hogy a kolozsvári ortodox hitközségből nemrégben körübelül hatvan tag kivált. A magát szefárdnak nevező kis csoport, külön hitközséget alapított. Kolozsvár 13 ezer zsidó lakósa közül csupán 200 zsidó lélekről van szó, tehát egészen jelentéktelen kisebbségről. A kiválás két-három szűkebbül iniciatívájára történt, mert nem akartak osztozni a kolozsvári zsidó hitközség terheiben. Hogy mennyire ezért, legjobban bizonyítja az, hogy az új hitközség első ténykedése a gabella megszüntetése volt. Metszők a Kádár-utcai templom udvarán gabella nélkül vágják a majorságot, felállított mézarszékekben pedig ugyancsak a gabella beszámítása nélkül, tehát lényegesen olcsóbban mérik a rituális húst.

A kivált csoport vezetőinek igen ravasz sakkhuzása volt ez. Tudták nagyon jól, hogy ezzel a lépéssel — ha meg nem akadályozzák — tönkre tehetik a nagy hitközséget. A helyzet ugyanis az, hogy a hitközség jövedelmeinek legnagyobb részét a gabella adja. A hitközség összes jövedelme évi 900 ezer lei, amelyből az egyenes adó révén csak 40—50 ezer lei folyik be, míg a gabella jövedelmek 800—850 ezer leire rúgnak. Már most a gabellamentés szefárd mézarszékek lényegesen olcsóbban mérik a húst és gabella nélkül vágják a majorságot. Természetes, hogy ennek következtében az ortodox hitközség jövedelmének 95 százalékától esik el, ami súlyos anyagi válságba sodorja. A hitközség iskolákat, kórházakat és más közintézményeket tart fenn, száz meg száz hivatalnokot és munkást foglalkoztat. A minden jövedelmétől megfosztott hitközség nem tudja intézményeit fentartani és több száz hivatalnok és munkás annak a veszélynek van kitéve, hogy hamarosan állás és munka nélkül marad, mert a hitközség már most sem tudja fizetni őket.

Mondanunk sem kell, hogy a szetard hitközség eljárása, eltekintve annak vallási és emberi vonatkozásaitól, a legszemérméletlenebbül jog és törvényellenes. Az érvényben levő miniszteri rendelet ugyanis szóról-szóra a következőket tartalmazza:

„Azok a tagok, akik valamely zsidó hitközséget elhagynak, akár azért, hogy egy már létező más hitközségbe át lépjenek, akár hogy új hitközséget alapítsanak, kötelesek kilépésüktől számított öt éven keresztül viselni az összes hitközségi terheket úgy a közvetlen, mint a közvetett gabella stb. adókat, épen úgy, mint ha még mindig tagjai lennének az elhagyott hitközségnek.”

Látható tehát, hogy a törvény gondoskodik róla, hogy hirtelen ötletekkel ne lehessen tönkre tenni egy hitközség összes kulturális és népjóléti intézményeit, — amint azt a kolozsvári szefárd hitközség vezetői megkísérlik.

Az ortodox hitközség vezetősége beadvánnyal fordult Kolozsvár város tanácsához. Föltárta a szefárdok mesterkedése folytán előállott helyzet lehetetlen voltát és hivatkozással a most is érvényes rendelkezésekre kérte a városi tanácsot, legyen segítségére a törvény végrehajtásánál. Mulhatatlanul szükséges, hogy úgy a vágóhid igazgatósága, mint a rendőrség és a város ellenőrizze a gabella beszedését és tiltsák meg a vágóhídon annak a marhának a levágását, amely után élkilogrammonként az 1 lei 50 bani gabellát le nem fizették. Rendeljék el, hogy a Kádár-utcai templom udvarán gabellajegy nélkül ne vágassanak majorságot.

Elsőrendű közérdek, hogy kicsinyes rafinériával ne tehessék illuzóriussá a fennálló törvényeket és rendeleteket és főleg nem tűrhetik a hatóságok, hogy minden törvény és rendelet brutális kijátszásával máról holnapra a leg súlyosabb anyagi válságba sodorjanak egy hitközséget, amely egész sereg kulturális és szociális intézményt tart fenn.

A hitközség beadvánnya már a városi tanács előtt van és valószínűleg ma kerül tárgyalás alá. Nem kétséges, hogy a tanács helyt ad a hitközség kérésének és a fennálló törvényeknek és rendeleteknek érvényt fog szerezni.

Lloyd George expozéja

Meghosszabbították az angol-japán szerződést — A washingtoni konferencia — Helyreállt a rend Felsősziléziában

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, július 13. Lloyd George az alsóházban hosszabb beszédben számolt be Anglia külpolitikai helyzetéről. Mindenekelőtt a német kérdést ismertette, azután a felsősziléziai problémára tért át. Kiemelte, hogy Németországnak szigorúan alkalmazkodnia kell ígéretéhez: a felsősziléziai kérdés megoldásául el kell fogadnia a szövetségesek feltételeit. Beszolt a japán szövetség fontosságáról. Ismertette a szövetség részleteit és bejelentette, hogy a szerződést egy évre meghosszabbítják. Közölte, hogy Harding elnök a Csendes-Oceán békéje érdekében Washingtonba konferenciára hívta össze Angliát, Franciaországot, Olaszországot és Japánt. Ez a konferencia végleg meg fogja szüntetni a Csendes-Oceán hajózási érdekelt hatalmak között az ellentétet, a világ békéjére jelentős eredményt fog hozni, mert

szabályozza és a lehetőségig leredukálja a nagyhatalmak tengeri haderejét.

Briand francia miniszterelnök legutóbbi expozéja kiegészítésül ismét nyilatkozott. Elmondotta, Németországtól követelni fogják a szövetségesek, hogy kötelezettségeinek továbbra is tegyen eleget. A felsősziléziai kérdésben Anglia, az Egyesült Államok, Olaszország és Franciaország között teljes az egyetértés. Le Round tábornok a felsősziléziai szövetségek közötti misszió elnöke felmentését kérte a francia kormánytól, mert az angol és olasz megbízottak erőlyesen állást foglaltak ellene. Az olasz és angol megbízottak azzal vádolják, hogy Korfanty felkelését támogatta. Felsősziléziában a zavargások különben szintérfelben vannak. Beuthenbe és Kattowitzba a német menekültek nagyrésze már vissza is tért.

A forradalmi felelősség tisztázása

A magyar kormány bosszuhadjárata — Az Eszterházy-kormánytól kezdődik a felelősségrevonás

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, jul. 14. A magyar kormány álláspontja szerint a jogrendet és köznyugalmat Magyarországon addig helyreállítani nem lehet, amíg a forradalmi felelősség kérdését nem tisztázzák. A felelősségrevonást a „gyöngye” Eszterházy-kormánytól akarják kezdeni. Az ügyességen a forradalmat megelőző hónapok újságait tanulmányozzák és készítik a vádat politikusok, újságírók és más vezető egyéniségek ellen. Ennek a vizsgálatnak sok érdekes pikanteriája is lesz. Vizsgálat alá kerül maga Windischgraetz is, a leleplező, aki az egyik lapban máris hosszabb nyilatkozatot tett közzé a saját szereplésének igazolására. De vizsgálat indul meg Friedrich István ellen is, aki csak most szabadult meg a Tisza-pörhől, s akit ezáltal akarnak sakkbantartani, nehogy a Tiszatárgyaláson annyiszor hangosított leleplezéseire sor kerüljön. Amint már megirtuk, Wekerle tanácskozára hívta össze kormányának volt tagjait, akikkel már több megbeszélést tartott.

A hadifoglyok hazaszállítása

Tegnap délután a képviselőház elnöki termében Rakovszky István elnöklété alatt pártközi konferenciát tartottak a hadifoglyok hazaszállítása ügyében. A kormány tagjai Bethlen István gróf miniszterelnökkel az élén valamennyien jelen voltak a konferencián. Kirchner ezredes tájékoztatta az értekezletet a hadifogly-ügy jelenlegi állásáról. E szerint az októberi összeomláskor 402.000 osztrák magyar hadifogly volt Oroszországban. Apponyi gróf akciója folytán 1919-ben a foglyok hazaszállítása megindult Oroszországból és egy év alatt 35.000 fogly jött haza. Vázolta ezután Kirchner ezredes a hadifoglyok kétségbeejtő helyzetét és kijelentette, hogy a sürgős segítség elmaradása katasztrófális lenne. Az ülés végén megválasztották a hadifogly-bizottságot, amely érélyes akcióba lép az orosz fogságban sanyalódó magyarok hazaszállítása érdekében.

Határkiigazítás Csehszlovákia rovására

A felhívatos M. T. I. jelentése szerint a marientadi tárgyalásokon szóba került a Magyarország javára Csehszlovákia részéről végrehajtandó határkiigazítás is. Csehszlovákia kész a től földből nagyobb területeket visszaadni a magyaroknak. Főképpen azokban a helyeken, ahol a magyarság kompakt tömegben lakik. E tárgyalásokkal kapcsolatban Bánffy külügyminiszter beutazta a határterületeket, hogy a helyzetet tanulmányozza és kész anyaggal vehessen részt a tárgyalásokon.

Miért nem építkeznek a városok?

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Néhány hónappal ezelőtt, amikor a lakás-mizéria a legnagyobb volt, a Banca Agrara által finanszírozott Téglai pari r. t. ajánlatot és beadványt terjesztett Kolozsvár város tanácsa elé, amelyben bizonyos feltételek mellett a Téglai pari r. t. elvállalta volna, hogy még ez év folyamán nagyszámú munkás és tisztviselőlakást épít fel. A városi tanács, bármennyire is hangoztatta a beadvány, hogy a vállalat közérdeket szolgál, nem fogadta el az ajánlatot.

Az elutasítást többek között azzal indokolta meg a tanács, hogy az ajánlat épen nem altruistikus amellett, hogy a feltételei közül sok pont el sem fogadható. Nem volt hajlandó például a tanács átengedni sem a Fapiacot, sem a Szénatért az építkezés céljaira, mert a városnak szüksége van tereire. Azt sem helyeselte a tanács, hogy az ajánlat harminc évre akarta a vállalat kötelezettjévé tenni azt a hivatalt, vagy munkást, aki lakást kapna a felépítendő házakban. De leginkább azért utasította el a tanács az ajánlatot, mert ez bizonyos vezetőkörökre is nyomást akart gyakorolni.

Más ajánlat nem érkezett be. A város pedig azért nem építkeznek, mert a bücsősége nem engedi meg. A most folyó nagyobb méretű aszfaltjavítás is súlyos terheket ró a városra. Másfelől a város azért nem tartja célszerűnek az építkezést, mert az építőanyag árának fokozatos esése várható. Ilyen formán a házipitési akció ismét holtpontra jutott.

Nyári kiránduló vonat Bukarest és Brassó között

A CFR központi vezérigazgatósága a nyári hónapokra időközi kiránduló vonatot helyezett Bukarest és Brassó között forgalomba. A vonaton csak harmadosztályú, faüléses kocsik vannak, tarifája a rendes személyvonatok harmadosztályú viteldijának fele. Gyermeknek nagytól tíz évig féláron utazhatnak. Az első vonat (129. számú) július 16-án délután 3 óra 5 perckor indul Bukarestből és este 10 óra 5 perckor érkezik Brassóba. Ugyanaz a vonat hasonló menetrenddel júliusban még 23-án és 30-án, augusztusban 6. 13. 18. és 27-én és szeptemberben 3. 10. 17. és 24-én közlekedik. Visszatelér Brassóba július 18-án reggel 5 óra 20 perckor indul az első (130. számú) vonat és este 11 óra 25 perckor érkezik Bukarestbe. Júliusban ez a vonat ugyanilyen menetrenddel, 25-én közlekedik megegyezően, augusztusban 3. 8. 15. 22. és 29-én, szeptemberben pedig 5. 12. 19. és 28-án. A kiránduló vonatra, amely a főváros lakosságának a Sinajába és Brassó környékén lévő fürdőkhöz való utazását akarja megkönnyíteni, viszont az erdélyiek számára Bukarest olcsó és kényelmes meglátogatását teszi lehetővé. Mindenkor hatszáz számozott jegyet adnak ki.

Zsidók! gondoskodjatok a Haddis-tékről! Adakozzatok a Tarbutra!

PIE PUS

(—) Uraságod levett ruháját ne adja el ezentul, hanem viselje tovább. Vesse le tehát este kopott ruháját, de reggelre vegye uraságod egész nyugodtan ismét fel. Mert könnyebb elviselni az ócska ruhát, mint elviselni a következményeit annak, hogy új ruhában jelenik meg valaki a nyilvánosság előtt. Nem az adó miatt, hiszen azzal már mindenki megbarátkozott. Az adó a legjobb barátunk menapság, nem válik meg tőlünk se a kávéházban, se a vendéglőben, se a színházban, sehol az életben. De más baj van. Titulescu új adótörvénye szerint, ha valakinek életmódja nagyobb vagyon árul el, mint amennyit az illető bevalott, akkor az adót, nem a bevallás, hanem a látszat alapján lehet kivetni. Érti már uraságod, hogy miért vásároljon ezentul csakis szegényektől levett ruhákat? Bizonyára érti, hiszen egészen átlátszó ennek a látszat-adóalapnak célja és rendeltetése. A miniszter azt mondja, hogy erkölcsi céljai vannak vele, nem akarja, hogy egyesek többet mutassanak, mint amennyit érnek — az adóbeszedőnek. Drága mulatság lesz ezentul a nagyizolás, eddig szegény emberek öröme és menedéke volt, ezentul csak milliomosok engedhetik meg maguknak. Ne akarj többnek látszani, mint amennyi adót fizetsz — ez pénzügyminiszterünk kitűnő morálja. De egyben segítségünkre is siet és a különböző adófajtákkal úgy megnyuz bennünket, hogy az adókvitét kivéve senki egy banit ki nem néz belőlünk.

*

○ Két előkelő dinasztia egyesül. Az egyik dinasztia egészen ifjú, de annál dicsőségesebb, kis multja ragyogó, nagy hadiadaloktól pompás, honfoglaló, mint egykori vitáz őse, az első magyar Árpád. A síófoki és kecskeméti hirteteken elszámtan pusztította a haza ellenségeit és bevonulása Pestbudába fehér ménen, fehér ellentengernagy uniformisban, a legcifrabb volt, amit valaha a lelkesedő magyarság látott. A másik dinasztia kissé elkopott, régi dicsősége aláhanyatlott, feje szomorú, szikamban senyved, tagjai hazátlalul bitangolnak e hálátlan, megnemértő nagyvilágban. A régi rongyos azonban most magához emeli a most lerongyolódottat. A kurtanemesből kormányzóvá avansált Horthy-ház szerető rokon kezét nyújtott a letört Habsburgnak. Frigyes főherceg fia, Albrecht hosszú habozás után mégis rábátorkodott, hogy megkerje Horthy ősméltósága Paula leánya kezét. A két dinasztia-főke már megtartotta eljegyzését. Így minden rendbejön: a magyar korona a családban marad, Mert Horthy és Habsburg ime egy család lett. Egymáshoz illenek.

*

(*) Nagy dolog írni. Nagy dolog, ha az író nemes célok felé vezető utat világít be, ha álmódzókat felráz, ha a tamáskodást szívós meggyőződéssel érleli, ha nemcsak könnyeket szikkaszt, hanem világgosságot plántál szívébe és értelembe: ha hivatást teljesít. Mert mesterség és nem hivatás az írói munka, ha csupán szórakoztatni akar, ha szavak csilingelésében merül ki, üres gondolatok felcifrálásában, egyéniség fittogtatásában. A nagy megrázkódtatás után ma a tömegeknek irányításra van szükségük és ezt hivatott írók teljesíthetik, akiknek tehetségük mellé becsületes meggyőződés szegődik, szívük van és okosságuk. A zsidó írók egy cél felé törtetnek, a zsidó nép önbizalmát visszaszerezni. Ezt tehetséggel és becsülettel teszik. A világ minden részéből összesereglenek mostanában. Bialik több költő és író társával Palesztinába indul, valószínűleg Karisbadba is elmennek és a cionista kongresszustól várnak, de valószínűbb, hogy annak adnak irányítást. Schaul Ternichowski is odasiet. Oda, ahol a zsidó öntudat már túlnőtt az eszmei határokon és cselekvések fölött döntenek. A tett emberei mellett ott látni majd az eszmék hordozóit, férfiakat, akiket látnoki tehetséggel ruházott föl a Teremtő és akik fölismerték, hogy manapság szentségtörés visszaadni a tehetséggel. Hogy ma mint nép léteznünk, jórészen íróinknak köszönhetjük, olyanoknak, akiknek írásában a fölismerés tüktetett mindenkor. A jövő zsidósága mai zsidó íróinktól nem fogja megvonni hátját.

Kik mehetnek Amerikába?

Kivételek a bevándorlási törvény alól — A családtagok kivándorlása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Newyork, jul. 3. Az új bevándorlási törvény, amely július 2-án lépett életbe, 1922. június 20-ig terjedő hatállyal — mint már arról beszámoltunk — az Amerikában élő nemzetiségek három százalékára korlátozza a bevándorlást. Az új törvény külön felsorolja azokat, akikre a korlátozó intézkedés nem vonatkozik, akik tehát az évi kvótára való tekintet nélkül bebocsátást nyernek az Unió területére.

Ezek a kivételek a következők: 1. kormányhivatalnokok, családtagjaik, kísérők, szolgák és alkalmazottak, 2. idegenek, akik az Egyesült-Államokon megszakítás nélkül utaznak keresztül, 3. az Egyesült-Államokba törvényesen bebocsátott idegenek, akik később az Egyesült-Államok egyik részéből a másikba idegen területen keresztül megszakítás nélkül utaznak, 4. idegenek, akik az Egyesült-Államokat üzlet vagy kéjutazás céljából ideiglenesen meglátogatják, 5. olyan országokból való idegenek, amelyekből való bevándorlás kizárólag a bevándorlásra szóló egyezmények és szerződések szerint van szabályozva, 6. az úgynevezett ázsiai kizárt területekről való idegenek, mint azt a bevándorlási törvény 3. szakasza megszabja, 7. idegenek, akik legalább egy évig egyfolytában tartózkodtak közvetlenül az Egyesült-Államokba való bebocsátásuk előtt Canadában, Newfoundlandban, Cubában, Mexikóban, Közép- és Délamerika országában, vagy a szomszédos szigeteken, 8. az Egyesült-Államok polgárainak 18 éven aluli idegen születési gyermekei.

Ezek a kivételek kivül vannak még olyan kategóriák, amelyek beszámítandók ugyan a három százalékos arányszámba, de tekintet nélkül arra, hogy betelt-e a megengedett kvóta vagy sem, bebocsátandók.

Ezek: idegenek, akik ideiglenes külföldi látogatásról érkeznek vissza, idegenek, akik hivatalos szűnések, művészek, felolvasók, énekesek, apolónók, bármely vallás papjai, főiskolák és papuevelők tanárai, idegenek, akik valamely elismert tudományos foglalkozást űznek, idegenek, akik mint háztartási alkalmazottak vannak alkalmazva, ha máskülönbén bebocsátandók.

A törvény végrehajtásánál előnyben részesítik az Egyesült-Államok polgárainak feleségét, szüleit, fivéreit, nővéreit, 18 éven aluli gyermekeit és azoknak az Egyesült-Államokban tartózkodó idegeneknek ilyen rokonait, akik már a törvény által előírt módon folyamodtak a polgári jogért. Ez azt jelenti, hogy az idegenek, akik bejelentették, hogy állampolgárok akarnak lenni vagyis kivették az úgynevezett első papírt, amit mindenki mindjárt megérkezésekor kivehet, kihozhatják legközelebbi hozzátartozóikat. Ezek sorába beletartozik az illetők menyasszonya is, miután a kivándorló menyasszonyokat rendszerint a hajón, illetve Ellis Islandon összeesketik vőlegényükkel és így már mint feleség úgy is a kivételek közé tartozhatnak.

Az üzleti vagy kéjutazás címén való amerikai tartózkodás időtartama a törvény végrehajtási utasítása szerint hat hónap. Ennek leteltével beszámítandó a százalékos arányba. Az idegenek ideiglenes külföldi látogatása szintén hat hónap. Ezen túl az illető úgy tekintetik, mintha feladta volna lakását az Egyesült-Államokban. Háztartási alkalmazottaknak pedig azokat tekintik a törvény, akik már ténylegesen dolgoztak akár az Egyesült-Államokban, akár idegen országban olyan személy vagy személyek háztartásában, akikkel együtt vagy akikhez jöttek az Egyesült-Államokba abból a célból, hogy továbbra is azok szolgálatában álljanak. Ennek a kivételnek indoka a nagy amerikai oselédinség.

Pilsudszki merénylője

Varsó, július 13. (Damian) Néhány nappal ezelőtt egy fiatal diák behatolt Pilsudszki lengyel államfő szobájába és többször rálőtt Pilsudszkira. A megindult nyomozás kapcsán a rendőrség nagyobb forradalmi összeesküvést leplezett le, amelynek célja Pilsudszki meggyilkolása lett volna.

A román-orsz tárgyalások

Bukarest, július 13. (Damian) A román és szovjet delegáció tárgyalásai tovább folynak. A szovjetek elvben elfogadták a román bizottságnak a Dnyeszter-hajózás szabaddátételére vonatkozó javaslatát.

Életünk gyermekeinkben teljestül. Magunknak adunk, ha a Tárbutnak adunk

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	877
Kiadóhivatal:	844
Zs. H. Sz.:	558

Tizenheten

„Mi tizenheten, felszentelt papjai a katholicus egyháznak, az alább következő nyilatkozatot tettük és hitelesítettük saját aláírásunkkal.”

Egy német folyóiratban tettük közös nyilatkozatunkat ama tizenheten a felszentelt köztől, akikben volt bátorság ma Németországban szeretteiről prédikálni, szeretetről, mely minden élő iránt egyformán kötelez, még — ó mily anachronizmus — a zsidók iránt is. Ama tizenheten jól tudták tettük merészségét és már bevesető szavaikban védekeztek:

„Nincs már messze a nap — írják a lelképásztorok — mikor az egyház maga is ex cathedra, a mi nyilatkozatunkhoz hasonló szellemű levelet fog intézni a hívőkhez. Addig pedig türelmesen fogjuk elviselni, hogy ezt a nyilatkozatot is zsidómerkedésnek bélyegezzék. Amit mondani akarunk, a következő.”

„Ez elmondják, hogy a német nép a vesztett háboru után bünbakot keres, akin kitöltheti elfojtott bosszuját. Vannak emberek, akik keresztényeknek nevezik magukat, de akik minden egyebet, csak nem keresztények, egyszóval akik merő ületes sédmítákból, ahelyett, hogy saját mellüket verdesnek bünbánolag, a zsidók fejét akarják betörni.

„Nem a nemzsidóhoz fordulunk mi — írják tovább — hanem csak az igazi keresztény hívőkhez és vezetőikhez, a mi testvéreinkhez a lelképásztorságban, hogy ne higgyenek azoknak a gonosz embereknek, akik rohamot prédikálnak a zsidó wertheimkasszák ellen, hogy ezáltal megvédjék az éhes tömeg elől a magukét, — sőt nemcsak hogy ne higgyenek ezeknek, de szálljanak szembe velők, szent kötelességük, hogy megállítsák ezt a zsidók ellen folytatott hazug kereszties-hadjáratot. Hogyan egyeztetheti össze egy katolikus hívő, vagy pláne pástor, a lelkiismeretével, hogy elpusztítson egy népet, melyet a szent egyház közel két évezreden át kegyes védelmében részesített s amelynek javáért imádkozunk is. Vajon kitől származtak a pátriarchák, a próféták, az apostolok, az evangelisták, az első mártírok és maga a mi legszentebb megváltónk, aki Juda oroszlánja volt és földi alakjában kimondhatóan zsidó. A mi hitünk és az ő szent emléküik miatt istentelen cselekedet egy olyan nép elpusztítását prédikálni, vagy hallgatólag tűrni, amely előtt nagy szenvedései miatt meg kellene hajtarnunk térdünket és meg kellene tisztánunk ajkunkat, mielőtt nevét említjük, miként egy költője e népnek, egy szegény zsidó szabólegény mondott. Ehelyett azonban azt látjuk, hogy egy állítólag erkölcsös, magát kereszténynek nevező nép, mint valami indiánus banda fejvereit lobogtatja, hogy megskalpolja a zsidókat, mert ők, csak ők egyedül és rajtuk kívül egyetlen keresztény, egyetlen német, egyetlen Sünnes és egyetlen Krupp sem fekiúdt a pénzszerzésre, mert a keresztények, a németek, a hazafiak, a Sünnesek, a Kruppok mind-mind franciskánusi szegénységet fogadtak, mind bünbánók és vezeklők — ó kicsoda színjáték ez a hatvanmillió népnek egy félmillió zsidó járma alatt.”

„A kik a zsidókról, mint a gonosz gazdagokról beszélnek, lehetnének valamivel alaposabbak. De ezek mind, ezek az antiszemita és nacionalisták, nem egyebet elkeseredett konkurrensnél, akik közelebb akarnak férközni az arányborjúhoz, amelyet épügy imádnak, mint a gazdag zsidók. De nem hiszünk nektek addig, míg példát nem adtok, példát, egyedül bizonyított, hogy ti, zsidógyűlölő keresztények, nem vagytok és nem akartok pénzsomjas zsidók lenni. Ezzel a példával megváltjátok majd a világot és a zsidóságot is átkától.”

Igy nyilatkoztak a papok, kik tizenheten vannak, csak tizenheten, mert ha százan, ha ezren, ha tízezen lennének, akkor már talán nem volna antiszemizmus a világon. De csak tizenheten vannak és róluk is azt kiáltják, hogy zsidók béréncsei.

ezren, ha tízezen lennének, akkor már talán nem volna antiszemizmus a világon. De csak tizenheten vannak és róluk is azt kiáltják, hogy zsidók béréncsei.

— **A királyi pár utazása.** Bukarestből jelentik: Ferdinánd király és Mária királyné ellátogatnak Párisba, Londonban, Brüsszelbe és Rómába. Az utazásának nem lesz hivatalos jellege. Ezért a kormány tagjai közül nem kíséri el senki az uralkodó párt.

— **Titulescu inspekciós utja.** Bukarestből jelentik: Titulescu pénzügyminiszter szeptemberben inspekciós körutat tesz. Ebből az alkalomból az új pénzügyi törvények alkalmazását fogja ellenőrizni.

— **A román diplomáciai átszervezése.** Bukarestből jelentik, hogy a kormány a diplomáciai kar átszervezésének gondolatával foglalkozik. Erre a célra bizottságot neveznek ki, amely szeptemberre be fogja fejezni munkáját. Ilyenformán össze a román diplomáciai karban nagy átalakulások és változások várhatók és — mint beavatott helyen beszélnek — elsősorban az idősebb diplomáciai tisztviselőket fogják fiatalabbkorakkal felcserélni.

— **A Haggibbor tisztújító közgyűlése.** július 17-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Haggibbor sportegylet a városháza 4. számú termében rendkívüli tisztújító közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitót, jelentéseket, az új vezetőség megválasztása.

— **Shackleton ismét expedícióra megy.** Londonból jelentik: Shackleton, a híres felfedező legközelebb ismét expedíciót szervez, amellyel nemcsak a déli sarkot utazná be, hanem alaposan felkutatná az Atlanti és Csendes óceánnak a torképen még fel nem tntetett részeit is.

— **Összel felállítják az orvoskamrát.** A romániai központi orvoskamrát összel állítják fel Bukarestben. A kamarának minden nagyobb városban lesznek fiókjai. A szervezési munkálatokat Nicol tábornok végzi.

— **Egy tudós halála.** Bécsből jelentik: Arthur Valburg egyetemi tanár az éj folyamán hirtelen meghalt.

— **Ruhasegély ötven hadiárvának.** A Joint Distribution Committee elnöke, Janovitz Gézanak adományából 50 hadiárva fiu részére teljes öltözet ruhasegélyt oszt ki. A ruhasegélyben részvételni óhajtok ezirányu kérésüket f. hónap 20-ig adhatják be a Joint titkársághoz (Szentlélek u. 1.) A kérvényben a ruhasegélyt kérő hadiárva kora, anyjának, vagy gyámjának foglalkozása és testvéreinek száma feltüntetendő. A ruhakiosztás napjáról a segélyezetteket az iroda értesíteni fogja.

— **Megadóztatják az agglégényeket és a pártában maradt lányokat.** Bukarestből jelentik: A kamarában javaslatot nyújtottak be a nőtlen férfiak és férjhez nem ment lányok megadóztatására. A javaslat a 26 és 30 év között a férfiak 500, a 30-35 évesek 1000, a 35-40 évesek 1500, a 40-45 év közötti férfiak pedig 2000 lei adót fizetnek évente. A 45 évesnél idősebb férfiak ak már nem kell adót fizetniük, ugyszintén a 35 éven felüli nők sem. A pártában maradt lányok 21-25 éves korig évi 100 lei, 25-30 évig 150 lei, 30-35 évig pedig 200 lei fizetnének. Önnálló keresztiek, ha évi jövedelmük meghaladja a 18000 leit, a tételek kétszeresét fizetik, a 30 ezer lei évi jövedelmen túl pedig progresszív rendszer alapján állapítanak meg az illetők adóját.

— **Halál az utcán.** Tegnap reggel kilenc óra-or Szilasi Jánosné Raktár-utca 12. szám alatt lakó asszony összeesett és meghalt. Dr. Buia tiszti orvos megállapította, hogy a halált szívizélhűdés okozta. Szilasi né nyolc gyermeket hagyott hátra.

— **Radoslavov kormánya a vidlottak padján.** Szófiából jelentik: A Radoslavov-kabinet elleni vádirat elkészült. A tárgyalás a kabinet Bulgáriában maradt tagjai ellen augusztus 10-én kezdődik.

— **Otthon is ki lehet tölteni az összehíró-lapokat.** A rendőrségtől kapott értesüléstünk szerint az új bejelentőlapokat, amelyek a kerületi rendőrkapitányságoknál kaphatók, mindenki otthon is kitöltheti. Az adatokat felül fogják vizsgálni. Olyan utcák nevei, amelyek a hirdetésményből kimaradtak, házról-házra járó rendőrök útján fogják meg tudni jelentkezőik napját.

— **Tömeges ékszerablások Párisban.** Párisból jelentik: Az utóbbi időben vakmerő rablók fényes nappal raboltak ki gyors egymásutánban több ékszerkereskedést. A jelenlevő rendőrök nem mertek közbelépni, mert a párisi rendőrségnek eddig nem volt fegyvere. A rendőrprefektus okult az esetekből és az ékszerüzletek környékény posztoló rendőröket revolverrel látta el. A nagyobb kereskedők pedig úgy védekeznek a vakmerő bandák ellen, hogy az üzletük ablakai mögött finom rézdrótokat feszítettek ki, amelyek erőszakos behatolás esetén villamos készüléket hoznak működésbe úgy, hogy az összes ékszerszekrények azonnal leálljanak a pincében lévő pácélszobába, azonkívül, hogy a készülék alarmozza az üzlet közelében tartózkodókat.

— **Merénylet készült a bukaresti vonalon.** Bukarestből jelentik: Ma éjjel ismeretlen emberek a bukaresti-ploesti vasuti vonalat megromgálták. A pályórnek sikerült meglepnie a merénylőket mire azok elmenekültek. A pálya helyreállítása több órát vett igénybe.

— **Horthy leányát eljegyezte Frigyes főherceg fia.** Bernből jelentik: Horthy kormányzó legidősebb leányát eljegyezte Albrecht főherceg fia. A sajtó foglalkozik az ügygel és konstantálja, hogy így akarja Horthy a magyar trónt is net a Habsburgok kezére játszani. D. t. ü.

— **Gyilkosság — Álomban.** Husztról jelentik: Az egyik huszti cse ndőrőrsön tegnapelőtt megjelent Kordis Tódor tanyai gazdálkodó és előadta, hogy előző éjjel meggyilkolta anyósát, Horput Agnéiát. Nem gyilkos szándékkal követte el a véres tettet, anyósát szerette és vele a legjobb viszonyban élt. „Valami varázslat ronthatott meg” — mondotta és elmesélte az esetet. Előző nap este a rendes időben fejtődött le és rögtön mélyen elaludt. Álomban a legrémesebb látomások gyötörtek, melyektől nem tudott szabadulni. Azt almodta, hogy szűk ketrecbe van bezárva és egy lángoló szemű és kígyóhajú boszorkány kinozza. Hasztalan káltozott segítségért. A boszorkány végül egy izzó tüzes vasszögöt veté el és a fejébe verte. Iszonyu kínjában szétfeszítette a ketrec rácsait és nekirohant a boszorkányra... Ekkor ébredt fel és ahogy a vízió köde eltűnt szeméből, halálra rémülve látta, hogy kezében véres baltát szorongat és előtte kettéhasított koponyával hever a szoba padlóján az anyósa. A csendőrség előzetes letartóztatásba helyezte Kordis Tódort és azonnal megindította a vizsgálatot. Az orvosszakértők véleménye szerint Kordis a vízióktól gyötörve, minden beszámíthatóságát elvesztve, álomban követte el a gyilkosságot. Kordis Tódor elméleti állapota egyébként teljesen normális. A szerencsétlen enbert annyira megviselte az eset, hogy öngyilkosságot akart elkövetni.

— **Kézibombás vonatrablók Szerbiában.** Belgrádból jelentik: Glavsko falu közelében fegyveres rablóbanda támadta meg az arca haladó vonatot. Kézigránátokkal és sortűzzel kényszerítették megállásra a vonatot. A robbanás következtében hat ember halt meg hármat pedig a rablók lőttek agyon, mert vonatodtak minden pénzüket és értéktárgyukat önként átadni a vonatot végigfosztó katonaruhás rablóknak.

— **Tessitori Nóra és Zsemberi Elvira erdélyi körutja.** Tessitori Nóra, a kiváló erdélyi szavaló-művésznő két hónapos erdélyi körutra indul, hogy nemes interpretáló művészetén ezentúl a vidéki városokban is megismertesse az új magyar irodalom kimagasló termékeit. Méltó partneré lesz Zsembery Elvira, a talentumos, jól ismert zongoraművésznő.

— **Sudermann püro Reinhardt ellen.** Berlinből jelentik: Sudermannnak eddig elő nem adott színjátékát, a Nutrof-ot, Reinhardt és Bernauer berlini színigazgatók már régebben megvásárolták. Az igazgatóság azonban nemrégiben úgy döntött, hogy nem adhatja elő a darabot, mivel tárgya az 1918-iki forradalom és féltő, hogy az előadásból nagy színházi botrány támad, azonkívül a darab két főszerepének megszemélyesítője is vonakodott a szerepet eljátszani. Sudermann erre a színházi bírósághoz fordult. A bíróság kötelezte az igazgatókat, hogy a Nutrof-ot 1921. decemberéig hozzák színre. Sudermann ezenkívül 200.000 márka kártérítést is követelt. Az igazgatók tiltakoztak a kártérítés nagy összege miatt, a színházi bíróság ezért a 200.000 márka kártérítést 50.000 márkára szállította le.

— **Egy izes ebédéről.** Ugy kezdődött, kérem szépen, hogy ebédhez készültem. Az asztalnál azonban ült már valaki, akitől udvariasan megkérdeztem:

— Szabad?

Rám néz nagy szemével, mire a mondatot eredeti értelmére hőttem.

— Leülhetek, instálom?

— Ha nincs szeg a székben, leülhet — feleli kedélyesen.

Leültem.

— Ugyan — szolt mőkás szemrehányón — csak nem Kínából jött az ur, hogy így udvariaskodott.

Bocsánatot kértem, hogy nem ismertem az itteni európai szokásokat és ebédet rendeltem. Szomszédom már tul volt az ebéden és mosolyogva nézte milyen mohón szedem magamba a forró levest. A kiszolgáló, ismerve jó természetemet, hozta a leves mellé a húst is.

A szomszédom megszólal:

— Sok húst adnak itt.

— Ugy van.

— Persze, uraságodnak sok lesz a hus.

És már villat, kést fogott, leszelte a húsadagom felét és vitte a tányérjára.

— Vigye uram, a többit is — szoltam és fölhaborodásomat jól ellepleztem.

Megette a húst, aztán fölemelte a tányért, magába öntötte a húslejt. A tányért nem ette meg.

Átadtam neki a fánkot is, minthogy már utána nyult.

Elmondom ezt a kis jelenetet, mert kíváncsi vagyok, nem követtem-e el illetlenséget azzal, hogy amikor a férfi elhagyta az asztalt, ezt dűnnyögtem:

— Disznóság!

Választ a Kolozsvári Művelt Társalgótól várok, amelynek levelezője számos fogas kérdést megfajított már ezen a helyen. sz. i.

— **Házasság.** Schwartz Ilonka Déa, Salamon Aurél Brejou, folyó hó 7.-én tartották eljegyzésüket.

— **Rendőrségi hírek.** Korb János Donát-uti 62. számú lakós becsületértés miatt feljelentette Gebhard Ernót. — Hant Valérné Plata Fanului 4. számú lakós hatszáz leles lopásról tett bejelentést.

— **Utr. jur. dr. Eugen Motiu ügyvéd** megnyitotta ügyvéd irodáját Bukarestben, Str. General Berthelot 34. szám alatt.

— **A japán trónörökös Rómában** Róma, július 13. (Damian) A japán trónörökös ma ideérkezett. A pályaudvaron a királyi családon kívül a miniszterek, több katonai tisztviselő, a japán követ és a tisztviselői kar fogadta. A trónörökös a királyi palotában szállt meg. Ma a pápa kihallgatáson fogadta.

— **Nézzetek ukrániai testvérciték sorsát! Gondoljatok magatokra, gondoljatok gyermekeitekre! Hozzatok meg minden áldozatot akkor, amikor kéri, s nem akkor, amikor már esetleg késő lesz. Tegyétek magatokévá a Keren Hajjeszód ügyét!**

KÖZGAZDASÁG

Háromezer vagon kokszt Csehszlovákiából

Rekompenzációs szerződés — Az egyezség feltételei

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A romániai gyárak tüzelőanyagkészletének biztosítására a kormány szerződést kötött Csehszlovákiával 3000 vagon kokszt szállítására. A szóban levő kokszt szállítására vonatkozó javaslatot a román kormány meghatalmazottai a csehszlovák közmunkaügyi és a likvidálás alatt álló külkereskedelmi minisztérium kiküldött referenseivel egyetértőleg dolgozták ki és az a „Ceske Slovo” közlése szerint lényegileg a következő pontokat tartalmazza:

1. A csehszlovák közmunkaügyi minisztérium a román kormány számlájára történendő és kohók céljaira alkalmas 30.000 tonnányi koksztak kiszállítására az engedélyt megadja.

2. A román kormány erre való tekintettel megengedi viszont olyan árúknak kivitelét, amelyek eddig kiviteli tilalom alatt állottak — még pedig a fenti szénmennyiség árának kétszeres értékéig, nevezetesen: alfalfa árú, lakk és egyéb cipők, különféle len- és pamut fehérnemű, nemzeti (háziipari) diszítással, művirágok, szőnyegek, butorfa anyag, képeslapok és gyöngyházgombok leszállítását Csehszlovákiába.

3. A kokszt számlázása a belföldi árakon fog történni és mennyiségileg meg fog felelni a fenti árú pénzértéke felének.

4. A szénárakhoz — nem teljes kompenzáció esetén — az illetékes kiviteli díjtételek is hozzászámítandók.

5. A leszámlolás a szerződéses szállítás befejezésének idejétől számítandó egy éven belül történik meg.

6. A csehszlovák közmunkaügyi minisztérium az első szállítások mikéntjéig illető külön kivánságot készséggel respektálja.

7. A szállítás kérdéseit a két állam vasutügyi hatósága külön, még lerögzítendő, szerződési egyezség formájában fogják elintézni.

— **Ma nyílik meg az árumintavásár.** A kolozsvári árumintavásár ma délután négy órakor nyílik meg nagy ünnepség keretében a Farkas-utcai ref. gimnázium épületében. A megnyitáson megjelenhetnek az összes kiállítók. Külön meghívókat nem küldenek szét.

— **A Banca Nationala kormányzója visszavonul.** Bukarestből jelentik: A Banca Nationala kormányzója Dumitrescu kijelentette, hogy miután állása októberben lejár, visszavonul a politikai élettől.

— **A budapesti gyapjuaukción.** Budapestről jelentik: A magyar kormány által engedélyezett gyapjuaukción sorozata július hó 27-én kezdődik. A vezetés a Magyar Általános Hitelbank kezében van, amely a régebbi időkben is rendezte ezeket az aukciókat. A raktár a dunaparti teherpályaudvaron van. Az aukció tartama még nincs meghatározva, miután még ismeretlen az eladásra kerülő mennyiség.

— **Nagy árúkészletek Triesztben.** A „Prager Tagblatt” trieszti levelezője közli, hogy az ottani kikötőben eladatlan exportárú 1 milliárd lira értékben vannak elraktározva, amelyek Levante számára irányítottak, de a gazdasági krízis folytán nem adhatók el. Az Adria-közlekedésben a tarifák jelentékenyen súlydtek.

— **Szabad az erdélyi börtörmékek kiviteléi.** Bukarestből táviratozzák: A hivatalos lap legújabb száma közli az erdélyi börtörmékek kivitelének szabaddátételéről szóló rendeletet.

— **Művészek lapja.** Gazdag és változatos tartalommal jelent meg az Erdélyi és Bánati Művészek Lapja. Szerkesztője Hoffmann Ödön. Előfizetési ár félévre 60 lei (Cluj, Str. Reg. Maria 38).

A palesztinai munkásbank. Jeruzsálemről jelentik: A zsidó munkásbank részvényeinek jegyzése országsszerte megkezdődött és nagy sikerrel folyik. Haifában 600 darab, egyenként 125 angol font névértékű részvényt jegyeztek az összeg azonnali kifizetése mellett. Különböző egyesületek 116 részvényt, a könyvnyomdászok szövetsége 25 részvényt jegyzett. Az alakuló nagygyűlés összehívásáig ideiglenes intézőbizottság áll a munkásbank élén.

Valutapiac:

Bukarest, jul. 13. Márka 97-98, leva 68-70, font sterling 242-245, francia frank —, svájci frank 1150-1175, lira 315-322, drachma 375-385, dollár 69-70, arany 200-205, ezüst 325-, osztr. kor 10-11, magyar korona 27-28-, szokol —, lengyel marka 4'35-4'40, dinár 185-187.

Páris, jul. 13. Bukarest 18'25, London 4678—Newyork 1286'50, Róma 58—, Svájc 209—, Prága 16—, Berlin 16's, Bécs —, Haga —, Athén —.

Bécs, jul. 13. Lei 1082'50, dollár 749, belga frank —, francia frank 5990, svájci frank 124'75, holland forint 242'75, dán korona 121'25, jugoszláv korona 1920—, norvég korona —, svéd korona 162'70, szokol 1011'50, leva 640, lira 3595—, marka 1025—, lengyel marka 40'50, font sterling 2762, rubel —, magyar korona 267—.

Berlin, jul. 13. Amsterdám 2355'10, Brüsszel —, Kristiania 1003'95, Kopenhága 1191'30, Stockholm 1473'40, Helsingfors —, Róma 346'15, London 270'70, Newyork 7429—, Páris —, Zürich —, Madrid —, Bécs 1038—, Prága 99'65, Budapest 2627, Bukarest —.

Zürich, jul. 13. Bukarest 875—, Berlin 817—, Amsterdám 1'3'25, Newyork 601—, London 2208—, Páris 4750—, Milano —, Brüsszel —, Kopenhága 97'50, Stockholm 128'75, Kristiania 82'75, Madrid —, Prága 800—, Budapest 217'50, Zágráb 390—, Buenosayres —, Varsó 33—, Bécs 82—, osztr. leb. kor. —.

Budapest, jul. 13. Lei 400-410, font ster. 1040-1060, leva —, dollár 277-287, francia frank 2220-2250, marka 370-385, lira 1280-1300, osztr. kor. 36'75-37'75, rubel 40'50-41'50, svájci frank —, szokol 380-390, dinár 700-715, lengyel marka 16-17.

SZÍNHÁZ.

Magyar Színház heti műsora:

Péntek: Tatárjárás. Utolsó színházi előadás a szünidő előtt. Sümegi Ödön busafülfűzése. V. Hegyi Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal.

Szombat: A vörös plakát. Mozgófénykép előadás. Szenzációs amerikai óráma. Kezdeté 5 órakor, 7 órakor és 9 órakor. Igen olcsó helyárakkal. 7, 5, 3, 2 lei.

Vasárnap délelőtt: 10 órakor gyermekelőadás. Válogatott ismeretterjesztő látványos és humoros filmműsorral. Gyermeknek mesél dr. Csillag István. Rendkívül olcsó helyárakkal.

Vasárnap délután: A vörös plakát. Kezdeté 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

Hétfő: Xa-Xa, vagy: Az elrabolt hercegisasszony. Első rész, 6 felvonás. Kezdeté 5, 7 és 9 órakor.

Boros-Kökény-Kövy Kolozsváron. Zsufolt nézőtér előtt folyt le a kiváló budapesti kabaréművészek első előadása a városi kocsiban. Kolozsvár közönségét régen nem szórakoztatta ilyen nivós kabaré-műsor. A legjobb pesti előadóművészek és humoristák minden egyes számát végignevette a közönség. Kökény Ilona, Boros, Kövy, Czeglédi, Gárdos Kornélia téli műsorszámuk legjavát adta. Ma, pénteken este tartja meg második és utolsó előadását a kitűnő kabaré-együttes. Programjukból a legszemélyesebb és legnagyobb sikereket aratott számokat fogják bemutatni, csupa ötletes, nivós dalt és tréfát. A második előadás iránt is olyan nagy az érdeklődés, hogy a jegyek legnagyobb része már elővételben elfogyott. Jegyek különben Ivánfy Orient ügynökségénél, Neumann féleri ruházletében és a kabaré pénztáránál kaphatók. Az előadás pontosan esti fél 9 órakor kezdődik.

A mozgóképműsora: Egyetem-mozgó: pénteken Corvin-film, „Mária nővér”. Megkapó, bájos szerelmi történet, fészerpekben Makay Margit, Almásy Sári, Hettyei Aranka, Várkonyi Mihály. Szombaton csak egy napig „Asszonyfaló”, Chervuliez Victor regénye filmen. Vasárnaptól, ragyogó olasz film, a Cines-gyár remeke, „Szénkirálynő”, egy milliárdos kisasszony és egy szegény legény szerelmének regénye. — Uránia-ozgóban péntek, szombat, nagy amerikai kulturális

„Piszkos pénz”, fiatal leányok felvilágosítására szolgáló legendája a bűnrevivó aranytallérnak. Vasárnaptól, „Yamata”, egy rabszolgatörténete, Rajnai Gábor mesteri alakítása, ki utánozhatatlan drámai erővel játszik meg egy naiv, romlatlanszívű vadembert, aki a bűnös, gyönyörű Párisban, először életében szerelmes lesz és lángoló szenvedélyét vérrel fizeti meg. — Szinkromozgóban pompás, szenzációs megnyitó műsor: Szombaton, vasárnap, a világhírű Pathé-gyár londoni telephelyének hatalmas aranyu büntügyi története: „A vörös plakát”. A filmremek kiválóságát bizonyítja, hogy a londoni rendőr és detektívtestület, személyes közreműködésével készült és hogy zsufolt házak elő mutatták be, a világ összes mozgóiban. Egy rendőrseni mesteri nyomozásának, az igazság kiderítéséért vívott, önfeláldozó, szívós, végül is diadalmas harcának, színes, az idegekkel valóssággal felkorbácsoló rajza. A helyrakat rendkívül mérsékelték, a jegyek számított helyekre szólnak és a nappali pénztárnál, előre megváltatók.

SPORT.

A KAC atlétikai versenye. Julius 17-én, vasárnap délután a városi sporttelepen a KAC sportegyesület erdélyrészi országos atlétikai versenyeket rendez. A legjobb temesvári, aradi, nagyváradai és marosvásárhelyi adókat már beneveztek és így kétszázötven névű sportlévélzetben lesz része Kolozsvár sportközönségének. A rendező sportegyesület gondoskodott róla, hogy az atlétikai versenyek megszokott monotonitását ez alkalommal kiküszöbölje és ezért a legváltozatosabb programot állította össze. A versenyek keretében két tornászcsapat, a KAC ifjúsági és a hóty tornászcsapata is be fog mutatkozni szép tornamutatóikkal, melyeket Varga

Sándor tornatanár tanított be. Ezekon kívül izgalmas futó-ugró és dobo-számok teszik még változatosabbá a kitűnően összeállított verseny-műsort.

Uj sportegyesület Kolozsváron. Néhány nappal ezelőtt „Elit” néven új sportegyesület alakult Kolozsváron. Tagjai a vasuti üzletvezetőség kebelében működő tisztviselők. Az új egyesület a sport minden ágával foglalkozni kíván, de egyelőre csak a teniszt és az uszást üzi intenzívebben. Első tennisz-versenyét a sétatéren lévő pályáján július 15. 16. és 17-én tartja. Az egyesületbe, amelynek elnöke Nádor Gyula, ügyvezető elnöke Dominkovics Nádor, titkára Balogh Oszkár, idegenek is beléphetnek.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Feloldó szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Szerkesztőség: Calca Reg. Ferdinand (volt Peronc József-ut) 46.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

As Uj Kelet előfizetési árai:

Egész évre 380—L. Negyed évre.. 100 E
Fél évre.. 200—L. Egy hóra 40 E
 Egres szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1'50 L.
 Hirdetéseket miliméteres díjszabás szerint veszel a kiadóhivatal.

A kiadóhivatal közleménye: Tisztelettel kérjük helyi és vidéki t. előfizetőinket, hogy a lap késedelmes kézbesítését kiadóhivatalunknál jelentésék be, hogy a gyors és pontos kézbesítés iránt intézkedhessünk.

Hölgyek figyelmébe!

Legújabb divatu bukaresti, párisi és bécsi minták szerint

műhímzés 2011-1
damburrozás
gépajurozás
gouvrirozás
plissirozás

gyorsan és szépen készül a műhímző és gouvrirozó szalonban

Unió-utca 15. Emelet

Germán leieket elfogad Erdélyi Simon

papir-, rövid-s norinbergi áru nagykereskedése

Ciuj, Str. Regina Maria 37.

Befőttes- és uborkás-üvegek megérkeztek

prima minőségben legolcsóbb árban kaphatók

Táblaüveg — Ablaktapasz
 Kristályfehér üvegáruk —
 Porcellánáruk — Wilhelmsburgi kőedény — Keretlecek
 waggontételben is kaphatók

Romlós Testvéreknél
 ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD
 Kérjen árajánlatot!

PÖSTYÉN

világhírű iszapforrások ismét kényelmesen felkereshetők. Tökéletes békebeli üzem. Kitűnő ellátás. Mindennemű diéta.

THERMIA PALACE

a legkiválóbb szállószanatórium, a gyógyfürdővel egybeépítve. — Az utazást, vízum-megszerzést, pénztátulást és a fürdőüzemet illető minden felvilágosítást megad a fürdő erdélyi irodája: 134

UNION-BANK Réss.-Társ
 Oradea-Mare (Nagyvárad)
 Str. Reg. Maria (Bémer-tér) Kolosváry palota.

Restaurant Bihor étterem (volt Lloyd)

ujonnan átalakított teli kerthelyisége **GRÓSZ FARKAS és STEIER**
DAVID vezetése alatt 300 személyre berendezve **MEGNYILT!**
LAKODALMAK és BANKETTEK rendezését jutányosan vállaljuk

ORADEA-MARE אנו מער דער לייטונג ר' מנחם זאב (NAGYPIAC TÉR)
 דאס שול' ש'יב בקהל ראים נאלאנטא תחת דגל הרח"ו מוהר"ר יוסף צבי דובינסקי שליט"א

APRÓHIRDETÉSEK

Egy hirdetés a Jók. Hírlapban...
Legkisebb aránydíj: 1000 l. sz.

Férjhez adnám háziasan nevelt, 26 éves huzogomát. Hozzáillő koru fahivatalnok vagy gépész állást, lakást, butort, keletyét és némi készpénzt kap. Teljes címmel, esetleg fényképpel ellátott ajánlatokat „Nagyvárad” jelleggel a kiadóhivatal továbbítja.

Egy vagy kétszobás lakást konyhával, butorozva vagy butorozatlanul pályaudvar közelében, vagy város központjában keresek két személy részére. Magas bért fizetek. Ajánlatokat Bernhád, Kis-utca 13 alá kérek.

Bukarestbe utazom, utelvelek láttaozását gyorsan, garanciával elintézek. Értekezni Rosenzweig füzözletében, Deák Ferenc-utca 6.

Két intelligens fiatal ember butorozott szobát, esetleg két ágyat keres. Cim: Gombos-nyomda, Minorita-utca.

Hálószoba és némi konyhabutor olcsón eladó. Cluj, Viz-utca 1. Emelet.

Butor- és épület-vasalást, gazdasági cikkeket, permetezőt, stb. megkepe olcsó árban szállítók postán és vasuton. Kérjen árajánlatot. 1340

Stern vaskereskedő
Oradeamare-Nagyvárad
Str. Nicolea Jorga
(Zöldfa-utca) 10. sz.

A közönség figyelmébe!
Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Kovács Albert urral társulva módomban van a közönség legkényesebb izlésének is eleget tenni. Műhelyemben állandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

IZRAEL ALADÁR

HA vérszegénységben, idegességben, az ivarszervek idült bántalmában szenved, vegye meg a parálan gyógyhatású — sűrű cölakra használt — **hitinó vasértelki természetes vasidpót** (Eisenmineralmoor, Moorsalz) kapható minden megnyiségben a

Rózsa nagydrogeriában
Cluj—Kolozvár, Piata Unirii 26 (Mátyás kir. tér) — 1216

FIAT TEHER-AUTÓK FIAT
35 HP 2 1/2 TONNÁS
KAUTSCHUK BANDAGEAL

Legellenállóbbak és legtakarékosabbak. — Legnagyobb könnyedséggel fut — a legmagasabb emelkedéseken is. Különböző teherautók és **TURISZÁK** állandóan kaphatók

Uzinele Metalurgice Bucuresti,
Fabrica de Chibritur 25. Telefon 2—2

Üzletátvitel misté lezárt árban kaphatók mindenemitt és szerék, ezüstneműek, szoba-, fali-, ingó- és asztali díszorák. **Gróf Felt Józsefnél,** Wessetényi Miklós-utca 21. sz.

L'or crém
a legjobb arc-és kezápoló.

Főraktár:
László és Társa
parfumeriája CLUJ, Piata Unirei 12. (v. Bittóhelyiség)

AIDA

!

Cigaretta-papír és hüvely
BÉKEMINŐSÉG!
MINDENÜTT KAPHATÓ

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 23.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és waggon-forgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — — — Fuvardíjviszterítést és földvizsgálati iroda.

„Melissát” kérjen, ha finom cukorkát akar!

Perzsa szőnyegek alkonya
Csermák Mátyás kereskedőnél Sighetul-Marmatiei (Máramarossziget) régi román motívumu szőnyegek rendelhetők

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban
1218 **Stern-nél Cluj,**
Boesky-utca 9. szám szerezhetők be

Sárga kocsikoncs röpzsír, szappan és mindenféle művényolajok vagon-tételeiben kapható „**MERCUR**” vegyigyár Cluj, Kriza-u. 4

Szörme átalakítást, javítást és festést: nyári idő alatt minden mennyiségben jutányos árban vállalok. Szörme megóvást még e hó végéig elfogadok
EISENSTÄDTER & Co.
Blanari szörmeáruháza
Cluj, (Kolozvár),
Cal. Viet. (v. Kossuth E.-u.) 2. Tel. 1-49

Héber gyorsírás tankönyve
Hasztenografia Haivrit. — Megrendelhető a Zs. N. Sz. könyvosztályában. — — — Ára 30 lei

KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

ázSm 55—921.
Hirdetmény.
Alulírott orth. izr. hitközség ezennel pályázatot hirdet a főrabbi állásra.
Írásbeli ajánlatok a hitközség elnökségéhez küldendők.
Költségek csakis a megválasztottnak lesznek megtérítve.
Brassó, Tames hó 4-én.
Brassói aut. or/h. izr. hitközség.

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: Hó, rum különlegességét. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1210 Szász nagyraktár

Bukfacsanyagot gőzölt szelezt és szeleztelent minden méreletben szállít glimbocai fűrésztelepéről a „**Bisztra**” Erdőkihasználási R.-T., Timisoara.

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghoz a pártatlan hatáshoz
HIGIEA SÓSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeti Gyár
1214 **CLUJ — KOLOZSVÁR**

295 LEIÉRT 295
csak a volt **Lakatos-áruházban EISENSTÄDTER FÜLÖPNÉL**
Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 13. szám alatt kaphat gyermek sportkocsit, nyugvóágyat és gyermekszékét

Feltűnő olcsó árak!
Most érkezett nagy mennyiségben békebelli minőségű prima **flor- és musslin-harisnya** divat színekben.
Gyermek-harisnya, prima flor, minden nagyságban.
Nagy választék női selyem-, gyapjú kabát- és átkötés-bluzokban 1197

BLATT
KÖTÖTT SZÖVÖTT ÁRUHÁZA
CLUJ, FÖTÉR 13. SZÁM

FRÄNKEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
1196 **kézműváru nagykereskedése**
Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

Ha gyermekét elegánsan és olcsón akarja öltöztetni, úgy szükségletét kizárólag gyermekruha- és sapka-gyári raktárában, Str. Julia Maniu 5., eszközölje

Ha Brassóban jár, ahol állandóan a legjobb minőségű és legolcsóbb saison cikkek vannak készletben
ne mulassza el megtekinteni
női- és férfidivatáruházunkat, **Klein József és Fia**
Brassó, Kolostor-u. 21. R. kath. templommal szemben

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj—Kolozvár.